

17.11.2020

Seurakunnille

- Sisältää:
1. Työajan enimmäismäärä uudessa työaikaissa
 2. Työajan lyheneminen vuodenvaihteessa

1. Työajan enimmäismäärä uudessa työaikaissa

Uudessa työaikaissa on luovuttu ylitoiden enimmäismäärän sääntelystä. Sen sijaan säädetään työntekijän kokonaistyöajan enimmäismäärästä. Työntekijän työaika ylityö mukaan lukien ei saa ylittää keskimäärin 48:aa tuntia viikossa neljän kuukauden ajanjakson aikana.

Työajan enimmäismäärään lasketaan mukaan kaikki tehdyt työtunnit, olivatpa ne säännöllistä työaikaa, lisätyötä, ylityötä tai hätätyönä tehtyä työtä. Työajan enimmäismäärää laskettaessa otetaan huomioon koko työajaksi luettava aikamäärä.

Kirkossa työaika lyhenee 38 tuntiin 15 minuuttiin ensi vuoden alusta lukien. Tällöin säännöllisen täyden työajan ylittävää ylityötä on uuden säännöksen mukaan mahdollista teettää kirkon sektorilla viikkoa kohden keskimäärin(!) 9 tuntia 45 minuuttia. Viikon mittaisena jaksona työaika voi ylittää 48 tuntia, kunhan työaika tasoittuu 4 kuukauden jaksossa siten, että se ei keskimäärin ylitä 48 tuntia.

Esimerkiksi joulun seutu on seurakunnan työssä usein ruuhkahuippu niin työajattomilla hengellisen työn viranhaltijoilla kuin työajallisilla kirkonpalvelutyötä tekevillä. Työajallisten työn määrää rajoittaa yllä sanottu ylityöperiaate. Jos esimerkiksi jouluviikolla työtä teetetäisiin työntekijän suostumuksella yhteensä 60 tuntia ja seuraavalla viikolla vielä 50 tuntia, tämä on lain mukaista. Tällöin työtä on kyllä tehty kahden viikon aikana noin 33 tuntia yli säännöllisen täyden työajan ja noina viikkoina myös selvästi yli sallitun keskimäärin 48 tunnin. Koska ylityksen määrä kuitenkin 4 kuukauden jaksolla (n. 17 viikkoa) tasoittuu viikkoa kohden keskimäärin noin kahteen tuntiin, ylityön määrä on selvästi lain mukainen (33 ylityötuntia / 17 viikkoa = keskimäärin vajaat 2 tuntia viikossa, jos noiden kuukausien aikana ei tehdä muuta ylityötä). Keskimäärin viikoittainen työaika 4 kuukauden jaksossa on tuolloin noin 40 tuntia (38,25 tuntia + keskimääräinen ylityö noin 2 tuntia) eli 8 tuntia alle lain keskimääräisen 48 tunnin enimmäisrajan.

Tässä yhteydessä on syytä huomata se, että ylityön teettäminen vaatii käytännössä aina viranhaltijan/työntekijän suostumuksen ylityön tekemiseen. Myös on huomattava se, että liukuvaa työaikaa noudattavan työntekijän oma-aloitteisesti liukuman puitteissa tekemät työtunnit on otettava huomioon työaikalain määrittämää työajan enimmäismäärää laskettaessa. Siten 4 kuukauden jakson aikana tehdyt säännöllisen työajan ylittävät liukuman plus-tunnit lasketaan mukaan, kun tarkastellaan, onko tehtyjen työtuntien määrä pysynyt lain edellyttämässä rajoissa.

Valtakunnallisten työnantajien ja työntekijöiden yhdistysten oikeudesta sopia tasoittumisjakson pituudesta säädetään työaikalain 34 §:ssä. Jakso voidaan pidentää 12 kuukauteen valtakunnallisella työehtosopimuksella. KirVESTES:ssä tällaisesta ei ole sovittu, joten seurakunnissa noudatetaan lain säännöstä. Laissa ei säädetä sitä, mistä 4 kuukauden jakson laskeminen aloitetaan. Käytännössä tällä ei ole merkitystä, koska ylitöiden määrä seurakunnissa jää siinä määrin pieneksi, että lain salliman ylityön enimmäisraja voi tulla ajankohtaiseksi vain erittäin harvinaisessa poikkeustapauksessa.

2. Työajan lyheneminen vuodenvaihteessa

Kiky-sopimuksessa sovittu työajan pidentäminen poistuu ensi vuodenvaihteessa. Yleistyöajassa uusi työaika on 38 tuntia 15 minuuttia ja toimistotyöajassa 36 tuntia 15 minuuttia. Uutta työaikaa ruvetaan noudattamaan siinä jaksossa, joka alkaa ennen vuodenvaihdetta ja ulottuu vuoden 2021 puolelle. Työaika palaa siten siihen määrään, joka oli voimassa ennen Kiky-sopimuksen voimaantuloa 1.2.2017.

Osa-aikaisilla työaika lyhenee samassa suhteessa kuin osatyöaika on suhteessa täyteen työaikaan. Kun kokoaikaisella lyhennyksen määrä on 30 minuuttia (0,5 tuntia) viikossa, esimerkiksi 20 tuntia viikossa työskentelevän osa-aikaisen työntekijän uusi työaika on 19 tuntia 45 minuuttia. Uusi työaika saadaan kaavasta $20,00 - (20,00 / 38,45 \times 0,50) = 20,00 - 0,2580 \text{ tuntia} = 19,742 \text{ tuntia}$ (lyhennyksen määrä desimaaleina on siis 0,2580 tuntia, joka on 15,48 minuuttia; se pyöristetään lähimpään täyteen minuuttiin eli tässä tapauksessa 15 minuuttiin).

Kirkon työmarkkinailaitokselta on tiedusteltu, voiko työntekijä tehdä edelleen samaa tuntimäärää kuin ennen, jotta työaika olisi edelleen määriteltä täysinä tunteina. Tämä on mahdollista, mutta tällöin työntekijän palkan määrä kasvaa lievästi. Jos yllä olevassa esimerkkitapauksessa työntekijä jatkaisi 20 viikkotunnin tekemistä, hänen uusi palkkausprosenttinsa olisi $20 / 38,25 = 52,3 \%$ kun ennen vuodenvaihdetta palkkausprosentti on ollut $20 / 38,75 = 51,6 \%$.

Työmarkkinajohtaja Anna Kaarina Piepponen

Lakimies Timo von Boehm